

Tipy pro psaní: Struktura práce a jazykové prostředky

Naděžda Firsova, Michal Hubálek

Jak na závěrečnou práci

4. 4. 2023

Co nás dnes čeká

- Prezentace – vědecké psaní, struktura závěrečné práce
- Diskuse ve skupinách – části práce
- Shrnutí a další otázky
- Prezentace – tipy pro psaní
- Zpětná vazba

Akademické psaní, odborný text

Účelem akademického/odborného psaní je

- **Informovat a popsat**
- **Přesvědčit a inspirovat**

Principy: tři „J“

- **Jasnost**
- **Jednoznačnost**
- **Jazyková přiměřenost**

Struktura odborných textů

Odborné texty mají zavedenou strukturu

=> snazší orientace v textu

ALE

mezi různými typy textů/žánry, obory, školami i katedrami jsou rozdíly

... rozdíly mezi žánry – různý účel textu, jiné publikum
(kniha x článek x závěrečná práce)

... mezi obory – jiný způsob argumentování, důraz na jazyk

... jazyky – jiný zvyk, důraz na jiné informace/ jazyk. prostředky

... školy a katedry – jiný zvyk

Inspirace odjinud ... např. formulace, způsob argumentování

Struktura závěrečné práce

- **Pokyny školy**
- **Vedoucí práce**
- **Repozitáře** – starší práce z oboru, ideálně katedry
..... posudky (na co je kladen důraz)

Struktura závěrečné práce

2. STRUKTURA A ODBORNÁ NÁPLŇ PRÁCE

1. Titulní strana
2. Poděkování
3. Prohlášení
4. Abstrakt v české a anglické verzi
5. Obsah
6. Úvod
7. Geologické poměry oblasti
8. Metodika
9. Výsledky
10. Diskuse a interpretace
11. Implikace a shrnutí
12. Seznam použité literatury
13. Přílohy

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA UK. Pokyny k přípravě bakalářských a diplomových prací. Přírodovědecká fakulta Univerzita Karlova: Ústav petrologie a strukturní geologie [online]. Praha: UK, 2023, 2023 [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://www.natur.cuni.cz/geologie/petrologie/studium/pokyny-a-studijni-informace/nalezitosti-a-formalni-uprava-zaverecnych-praci-1>

OSNOVA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Číslování a názvy hlavních kapitol práce jsou stanoveny osnovou (viz níže) a jejich dodržení v práci je závazné:

- 1 Úvod
- 2 Cíl práce a metodika
- 3 Teoretická část práce / Teoretická východiska / Současný stav poznání řešené problematiky *
- 4 Praktická část práce / Vlastní práce / Analytická část práce *
- 5 Zhodnocení výsledků / Zhodnocení a doporučení / Výsledky a diskuse *
- 6 Závěr
- 7 Seznam použitých zdrojů
- 8 Seznam obrázků; Seznam tabulek; Seznam grafů; Seznam použitých zkratk
Přílohy

* volí se pouze jedna z uvedených možností názvu kapitoly.

❖ Závěrečná práce (zpravidla v rozsahu 20 až 50 stran pro práce bakalářské resp. 40 až 80 pro práce diplomové ve formátu A4 (bez příloh)) vtištěná oboustranně zpravidla fontem 11 a svázaná kvalitní vazbou v jednom svazku, musí obsahovat:

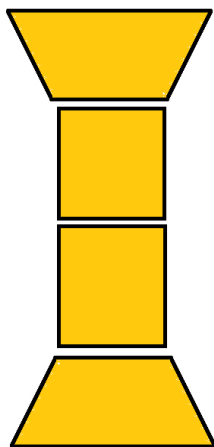
1. obsah včetně seznamu případných příloh
2. zadávací formulář
3. anotaci v jazyce českém nebo slovenském a jazyce anglickém
4. prohlášení o samostatném zpracování práce (viz [metodický pokyn č.1/2009](#))
5. korektní citace použitých pramenů v souladu (viz [metodický pokyn č.1/2009](#))
6. úvodní rozbor zadané problematiky
7. popis řešení zadaného úkolu
8. závěrečné zhodnocení výsledků
9. seznam použité literatury

PEF ČZU V PRAZE. Požadavky PEF ČZU v Praze na překládání bakalářských prací. Praha, 2023. Dostupné také z: <https://www.pef.czu.cz/dl/49534>

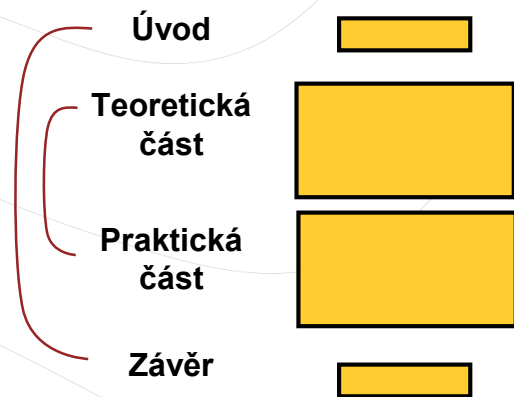
FEL ČVUT V PRAZE. Forma a obsah závěrečné práce. Praha, 2018. Dostupné také z: https://comtel.fel.cvut.cz/sites/default/files/public/users/pravdai/02_forma_a_obsah_dip.pdf

Části závěrečné práce (obecně, nejčastěji)

Obsah / téma

Rozsah

Úvod

Teoretická
část

Praktická
část

Závěr

+ **další náležitosti** jako titulní list, poděkování, zadání, obsah, klíčová slova, seznam zdrojů (různé názvy), seznamy obrázků a tabulek případně zkratk, přílohy, anotace, resumé ...

a další části:

- Abstrakt
- Cíle práce
- Metodika
- Diskuse
- ...

Jednotlivé části práce

Následující snímky obsahují obecné informace k různým částem závěrečné práce.

V závislosti na zvyklostech daného oboru/školy se může jejich obsah lišit.

Poskytuje **základní informace** o práci, slouží také k jejímu **vyhledání**

Téma, kontext

Cíl, výzkumná otázka

Metoda řešení

Výsledky

Přínos, závěry

Proč?

Co?

Jak?

Co z toho?

... často jediná část textu, kterou lidé čtou (rozhodnutí zda si dokument přečíst)

... existují i jiné typy abstraktů (např. pokud je psán před výzkumem)

... rozsah dán obvykle školou

Příklad abstraktu

Tato bakalářská práce se zabývá využitím systému pro měření kinematiky vestibulárního aparátu v průběhu chůze a vyhodnocením vlivu stylu chůze a typu obuvi na pohyb vestibulárního aparátu. **Zvoleným systémem pro toto měření byla gyro-akcelerometrická helma s pěti gyro-akcelerometry. Zkoumána byla chůze po rovině a po schodech nahoru i dolů.** Byl naměřen soubor 20 probandů ve věku 20 - 28 let. Naměřená data byla zpracována do tabulek a rozsahy výsledných vektorů lineárních zrychlení (Max-Min) byly dále statisticky vyhodnoceny pomocí testu normality (Shapiro-Wilkův test) a následně F-testem, případně T-testem. Na základě těchto testů byly přijaty nebo zamítnuty stanovené nulové hypotézy, zabývající se právě rozdíly v rozsahu výsledných vektorů lineárního zrychlení mezi různými typy chůze. **Obecně platí, že lineární zrychlení je větší pro chůzi přes patu než při chůzi přes špičku. Při chůzi s botami a bez bot platí, že s botami je lineární zrychlení menší.** Vliv typu obuvi nebyl potvrzen.

TÉMA

CÍL /
OTÁZKA

METODA
ŘEŠENÍ

VÝSLEDKY
ZÁVĚR

- Uvedení do problematiky (kontext)
- Co konkrétně práce řeší (cíle, výzkumné otázky) a proč (zamýšlený přínos práce, proč je téma důležité a aktuální)
- Důležitost tématu, motivace ke čtení
- Postoj autora
- Součástí bývá popis struktury práce (*Kapitola 2 se zabývá...*) a metodiky

- Přehled dosavadních poznatků v dané problematice (rešerše)
- Nutná teoretická východiska – pojmy a souvislosti
- Specifikace a případně definice, stručná historie pojmů, teorií/postupů používaných v praktické části (a nutných pro její pochopení, případně vysvětlení výběru metody – porovnání s ostatními)
- Metodika / Metodologie
  - ...někdy samostatně, nebo součást praktické části (záleží na oboru; může to být nástroj k cíli práce nebo součást cíle)

- Vlastní řešení problému, někdy „experimentální část“
- Postup, aplikace metody/metodiky, popis experimentů, výpočty, software, testování hypotéz
- Replikovatelnost, ověřitelnost
- Výpočty, výsledky

- Jak práce zapadá do existujícího stavu poznání?
- Odpovídá poznatkům z jiných výzkumů nebo je s nimi naopak v rozporu? Jaké jsou možné důvody?
- Interpretace výsledků, možné limity

...někdy samostatná část práce, jindy součást jiné části (např. Závěru)

- Shrnutí výsledků práce
- Přínos práce
- Koresponduje s úvodem – odpovídá na problémy a otázky v něm nastíněné (odpověď na výzkumnou otázku / zhodnocení splnění vytyčených cílů), případně vysvětluje proč něčeho nebylo dosaženo
- Důsledky – souvislosti, přesahy, širší kontext, doporučení pro další výzkum, uplatnění v praxi

... pokud není Diskuse samostatně, bývá součástí Závěru

Akademické psaní, odborný text: Tipy do začátku

Co si určitě vyjasnit před psaním

Cíl práce

- Výzkumná otázka, metodologie, motivace
Především: přesně vymezit problémy / kontexty (geograficky, chronologicky, tematicky)

Struktura/obsah

- Přibližně vědět, co chcete v kterých částech psát (a v jakém rozsahu)
+ buďte připraveni na to, že se cíl i struktura mohou / budou měnit

Jak začít psát

Každé psaní začíná čtením

- Začínáme jako **roztržitý** a **lenivý** čtenář
- Pokračujeme jako **pozorný** a **pečlivý** čtenář

+ Vyplatí se dodržovat nějakou formu organizace a vytvářet si návyky

Málokdy se povede napsat text napoprvé!

- Přepisování (editace) textu je přirozenou a nutnou součástí psaní
- Vyplatí se nechat text uležet nebo ho v průběhu sdílet / konzultovat
- Existuje více možností, jak text členit; je důležité mít plán a být konsistentní
- Psaní je řemeslo – většina věcí se dá naučit (psáním ale i čtením)

Text musí plynule navazovat a držet pohromadě

- Propojení a hladké přechody mezi informacemi a větami nám zaručí, mimo jiné, správně využívání spojek, předložek a příslovcí...
podobnost: stejně, srovnatelně; protiklady: ale, avšak; zdůvodnění: protože, jak se ukazuje; kontrast: i když, přestože, naproti tomu, na rozdíl od; nebo...
- Pozor na složité s specifické jazykové konstrukce; dlouhá souvětí, zbytečné používání cizích / přejatých slov (*fokusovat, utilisovat, verifikovat...*), pleonasmy (*významový nadbytek: největší maximum, magické kouzlo...*)
- Pozor na vyjadřování míry jistoty
(*fakt, teorie, spekulace, předpoklad..., pravděpodobně, za určitých podmínek...*)

Časté problémy závěrečných prací

- Výzkumná otázka není zodpovězena
- Odchýlení se od zadání (není vysvětleno / zdůvodněno proč)
- Teoretická část nesouvisí s praktickou (nebo souvisí pouze volně)
- Chybí některé z náležitostí práce (stránkování) / předepsaná struktura (např. metodika není označena jako metodika)
- Neproběhla závěrečná kontrola textu: korektura; nevhodné nebo nevysvětlené formulace/termíny; členění; plagiarismus

- Zálohovat, zálohovat
- Komunikovat a konzultovat se školitelem (nebo spolužáky)

Time management a plánování

- Zjistěte, kdy a kde se nejlépe soustředíte
- Vytvořte si celkový přehled, co je třeba udělat (typicky vše trvá déle, než předpokládáte – nechte si časovou rezervu)
- Postupujte po menších konkrétních úkolech
- Nezasekněte se
- Je lepší odevzdat nedokonalou diplomku než žádnou

Kde hledat pomoc

Konzultace

- Vyhledávání a hodnocení informací
- Citování
- Struktura práce
- Individuální přístup
- Online i osobně

Podpora studentů vysokých škol

Online návody a vzorové SŠ práce

STEMskiller – rozcestník volně dostupných online návodů pro začínající výzkumníky (v angličtině)

nadezda.firsova@techlib.cz
michal.hubalek@techlib.cz
reference@techlib.cz